

ENTREVISTA AMB JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO, PRESIDENT DEL GOVERN I CANDIDAT DEL PSOE

"No contemplo una coalició amb CiU. El meu Govern serà socialista i prou"

"Algun dia es veurà que aquest procés de pau no ha sigut en va"

ENRIC HERNÁNDEZ

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 15-16.02.08

De la mobilització electoral que es registri a Catalunya el 9-M depenen en bona mesura les seves opcions de repetir com a president del Govern. Per això José Luis Rodríguez Zapatero recorda en aquesta entrevista que el suport que ha donat a Catalunya no li ha sortit gratis a la resta d'Espanya.

--El 2004 Catalunya va contribuir decisivament a la seva victòria electoral, però al cap de quatre anys hi ha certa decepció amb vostè. Promeses incomplertes com la de recolzar l'Estatut que aprovés el Parlament, inaugurar l'AVE el 21 de desembre o tancar el traspàs de Rodalies al gener... ¿Com pensa recobrar la confiança perduda?

--Recolzo i dono la cara per Catalunya. Ho he fet durant aquests quatre anys, i això m'ha costat un duríssim atac de la dreta més reaccionària d'aquest país. Aquesta és la legislatura amb més inversió i de més

transformació a Catalunya. Tinc una gran confiança en Catalunya i en com s'expressarà el 9 de març.

--I, no obstant, a Catalunya s'experimenta una certa depressió...

--Acabo de llegir fa uns dies que Barcelona és la ciutat més atractiva i de millor nivell de vida de tot Europa. ¿Correcte?

--Correcte. Però cada vegada és més cara.

--La gent de Catalunya jo crec que viu encantada de viure-hi i no hi renuncia per res. Catalunya té condicions per recuperar una etapa de lideratge en el terreny econòmic, en la innovació, i això passarà quan tinguem culminats tots els projectes d'infraestructures que estem portant a la pràctica. S'ha de tenir en compte el seu potencial tecnològic i innovador, perquè acull els millors centres d'investigació d'Espanya i d'Europa, bona part dels millors investigadors i dels millors emprenedors. Quan Catalunya surti de boxes tornarà a estar a la meta entre els primers.

--¿No aprecia la "desafecció" amb la resta d'Espanya de què parla el president Montilla?

--Sóc conscient de la inquietud que existeix a Catalunya. Com el conjunt dels espanyols, comprenc que hi hagi preocupació pels problemes de les infraestructures catalanes. Apostaré per un paper decisiu de Catalunya en el progrés comú d'aquest país. Assumeixo un compromís clar amb el futur de Catalunya dins d'Espanya.

--Això requereix desenvolupar l'Estatut amb una diligència més gran, perquè un estatut és un mer catàleg de competències si no va acompanyat dels consegüents traspassos.

--Totes les competències que té avui la Generalitat són a l'Estatut, en el de Sau i ara en aquest. Els estatuts es compleixen, es va complir el del 1979, encara que lògicament en les negociacions sempre hi pot haver matisos i discrepàncies en la interpretació d'alguns articles. Ara estem en el període de desplegament de l'Estatut, perquè hi ha qüestions que s'han de transferir i que requereixen el seu temps i la seva maduració. Ja s'han fet algunes transferències, i se'n seguiran fent. En la meva opinió, l'Estatut, que conté un nivell d'autogovern molt ampli, completa el procés de descentralització.

--El més immediat en aquest terreny és el nou model de finançament. ¿El seu compromís és que estigui en vigor l'any que ve? Perquè l'Estatut estableix que hi ha d'haver un acord a l'agost...

--El nou model de finançament es posarà sobre la taula en la primera etapa després de les eleccions, si tenim la confiança de la ciutadania. És un dels grans temes que abordarem. Requerirà diàleg i un procés intens de negociació.

--Pactar amb totes les autonomies requerirà una aportació econòmica important per part de l'Estat. ¿El superàvit dóna per tant?

--Hi ha disponibilitat de recursos.

--Parlem d'una aportació significativa, ja que les autonomies exerceixen competències tan oneroses com la sanitat o l'educació.

--Aquestes són les dues grans àrees que hem de tenir en compte de cara al nou model de finançament autonòmic, que ha de comportar més autonomia fiscal i més recursos per a educació i sanitat. En sanitat hem fet un esforç en aquesta legislatura, però en comunitats com Catalunya,

amb un gran increment de la població, el nou model s'ha de notar en els recursos destinats a l'educació.

--Vostè ha reconegut la solidaritat que Catalunya presta a la resta de l'Estat. ¿El nou sistema ha de limitar aquesta solidaritat?

--Un socialista mai posa límits a la solidaritat, això és més propi d'altres territoris ideològics. S'ha de reconèixer i ponderar la solidaritat, garantint que Catalunya tingui les infraestructures que necessita una comunitat que és motor econòmic. I les tindrà. Tindrà un dels millors aeroports d'Europa, serà líder en transport aeri i tindrà la millor xarxa ferroviària del sud d'Europa. Amb les quatre capitals unides per alta velocitat i la connexió amb Europa, Catalunya serà un gran centre del transport ferroviari. ¡I tot al mateix temps!

--Però després d'anys d'abandonament...

--Sí, perquè en només quatre anys s'està abordant la transformació més gran en infraestructures que s'ha fet a Catalunya des de fa 30 anys, per no remuntar-me a més temps enrere. Quan estigui a punt tota la transformació que necessita Rodalies explicarem de quan daten algunes de les coses que estem substituint, perquè s'estan canviant algunes catenàries que són dels anys 30. Aquest és el Govern que més haurà invertit a Catalunya en tota la democràcia.

--Però amb molts contratemps, com per exemple la suspensió de Rodalies.

--Hem tingut problemes seriosos i, en la meva opinió, els catalans han estat molt més a l'altura que alguns polítics. Els ciutadans han patit les conseqüències de les obres de l'AVE i la renovació de Rodalies, però hem agafat per les banyes el toro de les infraestructures catalanes sabent

que tindríem un període difícil. Podria haver-me quedat quiet i esperar fins després de les eleccions, però Catalunya hauria perdut cinc anys més en matèria d'infraestructures, perquè sabíem que les obres eren molt difícils. Per cert, en aquestes obres els trajectes me'ls vaig trobar pactats per les anteriors administracions, i en part licitats.

--¿Hi va haver errors de planificació, urgències electorals o una suma dels dos factors?

--Urgències no, en absolut. Segons les previsions del PP, l'AVE hauria d'haver arribat a Barcelona fa quatre anys. El que vaig fer és no perdre ni un minut, intentar complir el termini compromès i aportar els diners que necessitava l'obra. El ritme d'una obra depèn de la disponibilitat de recursos, i nosaltres hem posat els recursos per no fer esperar més temps Catalunya, tot i que sabíem que era una aposta difícil i que provocaria problemes a la ciutadania.

--¿Un problema tan seriós com el tancament de les Rodalies no hauria d'haver comportat responsabilitats polítiques, en concret el cessament de la ministra de Foment?

--En la meua opinió no hi havia una correspondència entre els fets i la responsabilitat política, no existia. Quan es construeixen 2.000 quilòmetres d'alta velocitat a la vegada i tens un projecte difícil et pot fallar una empresa. Encara que l'error sigui del Govern, i així ho he reconegut davant les ciutadans, perquè al final aquesta empresa l'ha contractat el Govern, que ha adjudicat el projecte i l'ha de controlar.

--Ha parlat del futur del Prat, però no de la seva gestió. Aquesta "participació molt determinant" de la Generalitat en l'aeroport que ha

promès, ¿què significa exactament? ¿Es podran prendre decisions d'esquena a la Generalitat?

--Hem de seure a dialogar. Per la seva concepció en xarxa, el sistema aeroportuari espanyol és un dels millors del món, així ho acrediten els organismes internacionals. Tenim un transport aeri creixent, i a Barcelona creix de forma exponencial. Per tant, hem de preservar els elements bons i caminar cap a una situació òptima. I la situació òptima és que les comunitats autònomes, especialment les que tenen grans aeroports com Catalunya, estiguin en la gestió, que res que sigui rellevant per a l'aeroport del Prat es faci sense la Generalitat. Que tot allò que la Generalitat estimi convenient es tingui en compte per part del Govern d'Espanya. Aquest és el model que negociarem, i que ha de passar per un principi de confiança i de cooperació en què les dues administracions tinguin molt clares les seves responsabilitats...

--¿Juntament amb el sector privat?

--Jo preservaré el sistema aeroportuari espanyol, perquè darrere de moltes de les veus que parlen del Prat s'hi amaga un intent de privatitzar els grans aeroports, que podrien ser molt rendibles. Vull cridar l'atenció sobre aquesta qüestió. No sé si alguns empenyen en aquesta direcció o no, però li asseguro que aquest és l'objectiu. I hi ha gent que ja està molt posicionada, conec els sectors financers que estan molt posicionats darrere d'aquest objectiu. Jo preservaré l'interès general, el que convingui més als ciutadans.

--Després de la reedició del tripartit, a CiU sí que es detecta una gran desafecció respecte a vostè. ¿En la cèlebre trobada a la Moncloa amb Mas van parlar o no del respecte a la llista més votada a Catalunya?

--Es va parlar de totes les possibilitats del que podia ser un futur Govern a Catalunya. Jo entenc que, a l'estar a l'oposició a Catalunya i a Espanya, el seu objectiu bàsic sigui recuperar la Generalitat. Seria estrany que CiU dirigís versos d'amor als socialistes, i jo en sóc el primer representant.

--¿CiU és a l'oposició contra el desig del líder del PSOE?

--No. Montilla tenia més escons que el recolzaven i, per tant, era qui havia de prendre les decisions de Catalunya, igual que qui les pren a nivell estatal sóc jo, com a president i secretari general del PSOE.

--Però la seva elecció d'aliats pot influir en l'estabilitat del Govern.

--Miri, el meu punt de vista és que CiU és un partit rellevant a Catalunya i al conjunt de l'Estat. Sempre he procurat en aquests anys tenir-hi una relació estreta. Després hi ha una altra realitat, que és la de la competència entre els socialistes catalans i CiU per governar la Generalitat. Són plans que a vegades es creuen, i és veritat que quan es creuen tenim algun problema. Però això no és nou. Ha sigut sempre així i segurament serà sempre així, perquè el sistema de partits és com és, a Catalunya i a Espanya. És lògic, jo comprenc els companys del PSC, perquè allà competeixen de manera natural amb CiU, i sé que els companys del PSC comprenen que, des de la perspectiva de l'Estat, nosaltres tinguem una relació amb CiU.

--De fet, va iniciar la legislatura amb ERC com a soci preferent, però fa poc va anunciar que establirà un "diàleg estable" amb CiU.

--Quan vaig dir això no tenia cap intenció especial, va ser més la lectura que se'n va fer. Ho he mantingut sempre. Em sembla bo per al país, per a Espanya i per a la seva estabilitat tenir una relació amb CiU i el PNB, més enllà del que representen els suports parlamentaris o la governabilitat. En

aquesta legislatura hem tingut una capacitat de diàleg amb tots els grups parlamentaris per formar majories, per tirar endavant un nombre molt important de lleis i per aprovar quatre pressupostos. Unes vegades ha sigut amb uns i altres vegades amb altres, perquè hi ha hagut una predisposició favorable que jo agraeixo a tots els grups. És veritat que en la primera etapa amb Esquerra hi havia més sintonia, després es va refredar una mica...

--¿Ho entén, tal com van anar les coses amb l'Estatut?

--La meva opinió és que Esquerra té un problema estructural, de concepció de model de partit, però no vull ficar-me en la vida interna d'una altra força política. Tinc discrepàncies molt importants amb ERC, però em quedo sempre amb els bons moments.

--¿En el seu full de ruta figura un possible Govern de coalició amb CiU?

--No. En el meu full de ruta hi ha un Govern socialista. Socialista i punt.

--Li donaré una dada que potser li cridarà l'atenció. Ha tingut 70 reunions amb els presidents autonòmics. Amb el president Montilla, només una.

--És que Montilla fa poc temps que...

--14 mesos. Hi ha hagut temps. ¿Com és la seva relació amb ell? ¿Han dinat a soles últimament?

--No, però parlem per telèfon. La meva dona va dinar amb ell quan va estar a Barcelona, però jo no he pogut fer-ho perquè fa uns quants mesos que no vaig a Catalunya. Tinc una relació molt bona amb ell. Ha sigut ministre del meu Govern, i en aquests casos estableix coneixement recíproc i confiança. És un polític serè i ferm, qualitats que sempre m'agraden.

Ni un pas enrere. Encara que admet que el seu optimisme sobre la fi d'ETA va infondre als espanyols unes esperances després frustrades, Zapatero creu que, tard o d'hora, es demostrarà que el procés de pau va contribuir a eradicar la violència. Davant el 9-M, apunta, la disjuntiva és senzilla: convivència o divisió.

--Ha cridat a la mobilització de l'esquerra que està "farta de la dreta". Sembla que planteja les eleccions més com un vot de càstig a Rajoy que com un plebiscit sobre la seva pròpia gestió.

--No, les eleccions no són un vot de càstig ni un plebiscit. En aquesta convocatòria elegim entre un projecte de progrés i convivència i un projecte reaccionari i de divisió.

--El CIS situa en 1,5 punts l'avantatge del PSOE respecte al PP. ¿Per què, malgrat estar al Govern, el seu partit no ha aconseguit distanciar-se més en aquests quatre anys?

--Hi ha una cosa comuna a totes les enquestes: el PSOE guanya sempre el PP. L'enquesta important és la del 9 de març, quan els ciutadans decidiran lliurement quin projecte polític volen per a aquest país. Els debats seran importants per clarificar els dos projectes, però també ho serà la campanya, en què em centraré en les propostes de futur que presenta el PSOE per donar resposta als problemes econòmics i socials que tenen els ciutadans. La meva percepció és que el PSOE té moltes possibilitats de guanyar bé aquestes eleccions. El meu objectiu és guanyar bé. La legislatura ha sigut fecunda i intensa, amb una estratègia de molta duresa per part de PP, amb molta crispació. Aquesta ha sigut la seva carta, però crec que els ciutadans no premiaran la crispació.

--¿S'han de fixar unes regles del joc estables perquè cap candidat eviti els debats en el futur?

--El meu interès ha sigut sempre que n'hi hagi; és bo per a la democràcia i per als ciutadans. El mateix interès que vaig posar com a líder de l'oposició per debatre amb Rajoy, encara que llavors no va poder ser, és el que hi he posat com a president. La celebració de debats, i que n'hi hagi dos, és una bona notícia per a tots. Aquest acord ha de servir perquè d'ara endavant sigui una cosa permanent, incloent-hi la fórmula que s'adopti ara i que ha de servir per al futur.

--¿El PP porta la iniciativa en aquesta precampanya?

--La campanya i la precampanya no són un sol dia; són quatre anys. Els ciutadans valoren els actius de cada partit en tota la legislatura.

--Però és que el PP sempre ha fixat l'agenda. Quan l'economia anava vent en popa, només es parlava d'ETA, i ara que no va tan bé sí que es parla d'economia.

--L'agenda en una democràcia no la marca el Govern, és una cosa molt més plural. Si el Govern decretés tots els matins de què es parla no seria un sistema gaire sa...

--És que ho decretava l'oposició.

--És veritat que el terrorisme ha tingut una presència molt important en la vida pública: no pot ser d'una altra manera. Que hagi suscitat tant interès és normal, però no ho és tant el fet que hagi ocupat tanta acció de l'oposició. El PP ha tingut una actitud de deslleialtat profunda, i ha anteposat l'interès partidista a qualsevol altre.

--Tots els presidents han tractat amb ETA, però vostè és l'únic que ho ha fet sense el suport de l'oposició. Per arriscar-se tant devia estar molt segur que el procés de pau fructificaria.

--Jo matisaria: és la primera vegada que en un procés de diàleg l'oposició fa el que ha fet el PP, que ha sigut vergonyós. La credibilitat que atorgo a Rajoy és nul·la, després del que he viscut en la política antiterrorista. I ho dic amb l'autoritat d'haver estat quatre anys acompanyant incondicionalment el Govern d'Aznar i Rajoy en la lluita antiterrorista, que per mi no és política de partits, és de tots.

--¿La falta de suport del PP va restringir el marge de maniobra del Govern en la negociació amb ETA?

--És evident que en qualsevol circumstància el Govern està més fort si compta amb el suport de l'oposició en la política antiterrorista. És de sentit comú.

--Una altra particularitat d'aquest procés és que el president no havia tingut mai tant protagonisme al negociar amb ETA, arriscant el seu crèdit si fracassa, com és el cas.

--En un tema tan transcendent, la meva concepció del poder és que el president ha d'assumir-lo directament. No és una mostra de responsabilitat davant la ciutadania quedar-se en segon pla, s'ha de donar la cara encara que es corrin més riscos.

--Assumir responsabilitats... ¿Reconeix haver fet alguna cosa malament?

--S'hauria de deixar passar algun temps, tenir més perspectiva. Però no tinc inconvenient a reconèixer que, en el meu afany de veure la fi de la violència, vaig transmetre a la ciutadania unes esperances molt

consistents sobre la fi d'ETA que després, al no produir-se el final esperat, poden haver causat un malestar intens.

--El Suprem considera "desproporcionat" suspendre les activitats d'EHAK i ANB, com demanaven el Govern i la fiscalia. Després d'insistir que no hi havia proves, ¿al final ha actuat forçat per les pressions del PP?

--No, hem demostrat que no actuem pressionats pel PP. És elemental: ANB va emergir en les últimes municipals, i llavors tots podíem tenir indicis polítics que es movia en el terreny de Batasuna o de l'esquerra abertzale. Però per tenir indicis jurídics o fets provats, que és l'únic que compta davant d'un tribunal per provar una connexió o la substitució de Batasuna per part d'ANB, havia de transcórrer un temps. Fa falta alguna cosa més que una intuïció per iniciar la il.legalització, que afecta els drets fonamentals d'associació i participació política, molt protegits a la Constitució.

--Ara afirma que cap altra treva tindrà credibilitat, que per tornar a dialogar amb ETA abans la banda haurà d'anunciar que deixa les armes. ¿És realista esperar una declaració unilateral d'ETA sense que hi hagi contactes previs?

--Això ja és l'únic que espera la gent, després de l'últim procés de pau perquè tots hem esgotat la paciència. Una declaració espontània és l'únic camí després del que ha passat.

--¿Ho considera probable?

--Home, són gairebé 40 anys de violència, d'una activitat de bogeria. El que és evident és que en algun moment es demostrarà que aquest procés de pau no haurà sigut en va, que haurà servit perquè ETA sigui

cada vegada més un fenomen i una organització terrorista en vies de desaparició. No té ni camí ni sortida enlloc.

--Dijous va tenir un sopar cordial amb el nunci del Vaticà, després de la polèmica nota dels bisbes davant les eleccions del 9-M. En les relacions amb l'Església, vostè insinua però no dóna: ¿revisarà o no el seu finançament i la seva presència en la vida pública?

--Hi ha actituds d'uns membres de la jerarquia de l'Església que hem d'aclarir, i el moment de fer-ho serà després de les eleccions. Em proposo iniciar un diàleg obert, a fons, amb un objectiu positiu, que és mantenir les relacions, però també amb el respecte d'uns principis molt clars del que deuen aquestes relacions.

--Insisteixo, insinua però no dóna. ¿Quins són aquests principis?

--El respecte, un profund respecte al que representa en una democràcia la sobirania del Congrés. No és acceptable que alguns protagonistes de la jerarquia catòlica diguin que les lleis que aproven les Corts dissolen la democràcia. Això requereix un aclariment, i jo l'exigiré.

--Al dialogar amb Batasuna va barrejar la pau i la política?

--Vaig prometre que primer era la pau i després la política, i fidelment ho vaig complir. Precisament per això no va arribar la pau, està claríssim. No vaig fer ni un sol pas polític, perquè el compromís que vaig adquirir públicament, i també la condició que va establir la resolució aprovada pel Congrés, era que el final de la violència i del terrorisme en cap cas podia tenir un preu polític. El principi bàsic era que el final de la violència havia de ser el desenllaç d'un procés de diàleg basat en la premissa que l'organització terrorista estigués decidida a abandonar les armes. I a partir d'aquí, en un procés de pau que sempre és complicat, que aquells

que durant molts anys han donat el seu suport a la violència poguessin incorporar-se a la política, sempre amb respecte a les lleis que conformen la democràcia. Això és així d'evident".

--¿Va pecar de voluntarista amb ETA o tenia mala informació?

--Tots els processos de pau són difícils, i quan es posen en marxa ningú pot tenir la seguretat que resultaran exitosos. Quan arrenca el procés, un governant té l'obligació de posar-ho tot de la seva part perquè pugui arribar a bon port, i per descomptat jo ho vaig fer. Ho saben bé els ciutadans bascos i els espanyols. El que passa és que ETA es troba en una espiral de pèrdua absoluta del sentit de la realitat, a part d'estar immersa en una espiral de submissió al terror, a la mort i a la violència que és molt degradant. Aquesta evolució que ha de conduir a l'abandonament de la violència es produirà, encara que requerirà més temps. La democràcia ha fet una llarga marxa, però estem en la fase final, no en tinc cap dubte. No podem fer previsions temporals, però ETA té cada dia menys suport social i menys resistència organitzativa. Recordo que vaig dir més d'una vegada que el procés per intentar el final de la violència seria llarg, dur i difícil. No el vaig donar mai per segur, encara que tenia expectatives. Per la meua experiència, la mateixa que han viscut tots els presidents, el qui governa té el deure moral d'intentar-ho, amb la condició que la democràcia no hi perdi. Qui hi ha perdut és ETA i tots aquells que li donen suport.

--La moció del Congrés va ser una oferta de diàleg a ETA?

--La veritat és que aquestes coses només s'entenen quan passa el temps i es guanya perspectiva, perquè la resolució del Congrés expressava principis que estaven al Pacte d'Ajuria Enea. És a dir, que no va ser una resolució singular des del punt de vista de la doctrina antiterrorista. A

més a més, estaria bé que ho expliqués amb més detall qui la va elaborar, que va ser Alfredo Pérez Rubalcaba sent portaveu socialista al Congrés. Responia que hi havia un debat en què sabíem que el PP suscitaria la discussió sobre ETA, i vam voler sintetitzar un cabal de doctrina amb els principis comunament acceptats per les forces democràtiques en la lluita antiterrorista. Uns principis que estaven presents en la declaració que Aznar va fer en la treva del 1998, quan va parlar del Moviment d'Alliberament Nacional Basc (MNLV). Que això sí que em va semblar un error. Primer, perquè es reconeixia que era un moviment, i no un grup terrorista. Segon, perquè s'afirmava que era d'alliberament, i no d'opressió. I tercer, perquè se li atorgava un caràcter nacional. En fi, que els qui van fer aquella declaració invitant al diàleg a allò que Aznar va anomenar MNLV hagin fet el que han fet... S'ha de tenir una hipocresia i un cinisme moral incomparable.

--¿Va enganyar la gent al reobrir contactes després de la T-4?

--No, perquè allò va ser un intent, un últim sospir, que es va plantejar abans de la ruptura formal de l'alto el foc. Va ser una iniciativa d'experts que han estat en la facilitació internacional del procés, amb algun altre suport important, i lògicament exigia una certa prudència. Fonamentalment, per als qui hi havien participat. Va ser un intent que, tot i el que se'ns transmetia, jo tenia molts dubtes que fructifiqués. Vam comprovar que no hi havia voluntat d'abandonar la violència i prou, fins avui. No hi va haver un intent d'ocultar res, simplement la prudència en atenció a les persones que participen en el procés, la necessitat de ser responsable, com qualsevol govern en circumstàncies d'aquesta naturalesa. Va ser un intent desesperat, però sí, puc dir que jo el vaig conèixer, lògicament, i que no va funcionar.

--La immigració ha irromput en campanya de la mà de Rajoy. Encara que al final només es tracti de complir la llei, ¿tindria algun avantatge solemnitzar per escrit un compromís mutu entre l'immigrant i el país que l'acull, com proposa el PP amb el contracte d'integració?

---És ridícul. El compliment de la llei no se sotmet a la voluntat de ningú. A l'arribar a Espanya tot immigrant té diversos contractes firmats, però dels que valen: les lleis. És una proposta absurda, una solemne tonteria que procedeix d'algú com Rajoy, que a Interior va ser un incompetent en la gestió de la immigració: va regularitzar 250.000 immigrants a qui només va demanar un bonobús per acreditar la seva estada a Espanya, no va destinar ni un euro a la integració i amb prou feines va avançar en la repatriació dels irregulars. Nosaltres vam regularitzar 700.000 immigrants amb contracte laboral, vam destinar 200 milions anuals a la integració i hem repatriat 120.000 immigrants irregulars més que en l'anterior legislatura.

--El PP també proposa restringir l'ús del vel. ¿Ho creu necessari?

--Però és que el debat del vel ha sigut bastant pacífic a Espanya, i ara resulta que les musulmanes espanyoles a Melilla en podran portar i les immigrants, no. O sigui, que és un signe de submissió per a la immigrant i no per a l'espanyola. La filosofia d'aquestes propostes la va exposar Arias Cañete, a qui sembla que els cambres ja no li serveixen les torrades amb una actitud prou servil. És pur classisme. Si a ell el sorprèn que una equatoriana amb un tumor pugui fer-se una mamografia, jo em sento orgullós que al meu país una persona amb una malaltia greu, tingui la pell del color que la tingui, vingui d'on vingui, accedeixi al sistema de salut.

--¿El discurs de Rajoy pot seduir les capes socials que competeixen amb els immigrants per les mateixes ajudes o serveis públics?

--Les conseqüències de la immigració exigeixen més despesa social, que és el que estem fent: polítiques d'integració, incrementar beques, ajudes familiars i pensions, fer lleis socials... A més de lluitar per la legalitat. El discurs del PP comença per retallar drets als treballadors immigrants, però seguirà amb els treballadors sense adjectius. Això els treballadors ho saben.

--La desacceleració econòmica es deixa notar sobretot en l'aturada de la construcció, i sis de cada deu nous aturats que s'han registrat en aquest sector són immigrants. ¿Correm el risc que la davallada del creixement afecti sobretot la immigració, amb els consegüents problemes socials?

--Espanya ha tingut un creixement fort de la immigració i no hi ha hagut els problemes socials que sí que s'han produït en altres països europeus. Això és extraordinàriament positiu, i no s'ha d'introduir discursos que promoguin els problemes. El nostre mercat laboral té capacitat per absorbir una reducció de l'ocupació en la construcció perquè hi ha una demanda de mà d'obra que no es cobreix en altres sectors, com l'agrícola, l'hostaleria... Amb l'Inem, empresaris i sindicats, s'ha de frenar la demanda en la construcció i canalitzar-la cap a aquests sectors. Dit això, tenim la taxa d'atur més baixa de la democràcia, i vivim en el moment de més protecció per als desocupats.

--Tot i les dades macroeconòmiques, en general positives, molts ciutadans perceben que la seva economia domèstica va pitjor, i així ho reflecteixen totes les enquestes, inclosa la del CIS. ¿Com es combat aquest pessimisme ciutadà?

--Hi ha una sensació de certa incertesa, però les bones dades no són només macroeconòmiques. La renda per càpita ha augmentat en 5.000 euros a l'any, superant la italiana, i la renda familiar disponible ha crescut un 20%, perquè hi ha tres milions més de persones ocupades. ¿Això és macroeconomia?

--No, però els salaris creixen menys que la inflació.

--Creixen més que la legislatura passada, i els preus han pujat els últims quatre anys el mateix que en els quatre anteriors. La diferència és la pujada dels tipus de les hipoteques, que han passat d'estar al 2% a estar al 4%. Encara que l'euríbor ja va baixar al gener, i la perspectiva és que ho segueixi fent tot l'any, em faig càrrec que la pujada afecta les famílies amb hipoteca, i per això hem pres mesures de suport a les rendes familiars: la reducció de l'IRPF al voltant de cinc punts, amb una rebaixa mitjana del 16% per a les rendes del treball; l'ajuda de 2.500 euros a les famílies que tenen un nen; la pujada de les pensions mínimes i el salari mínim interprofessional; i ara prometem tornar 400 euros a cada assalariat per compte d'altri, pensionista i autònom. És un esforç de transferència de renda a les famílies que pujarà en total a vuit o nou milions d'euros. I podem fer més si fos necessari, perquè l'economia espanyola està més forta que mai per afrontar qualsevol dificultat. Tancarem l'any amb més de 20.000 milions d'euros de superàvit, tenim el deute més baix de la història i capacitat de finançament per estimular l'economia i recolzar les famílies.

--Veig que es prepara per si el nou cicle és més llarg del compte.

--Tot Govern té cicles econòmics. L'any 2002 va pujar l'atur, i davant la primera dificultat el PP va fer el cop de decret: acomiadament lliure, retallada de drets i prestacions. Nosaltres hem firmat 20 acords socials,

i ara proposo un nou gran acord social de legislatura i tornar diners als ciutadans. Això és el que s'ha de contrastar.

--La promesa de tornar 400 euros va ser una mica confusa. No se sabia com s'anava a fer, primer no beneficiava els autònoms i després se'ls va incloure. ¿Hi va haver improvisació?

--El que passa és que l'IRPF és un tribut complex. Les rebaixes fiscals són difícilment comprensibles i vam optar per una proposta directa: una deducció universal, perquè és una mesura progressiva...

--Podria haver-ho estat més. Ho és en termes relatius, perquè qui més tributa rep menys, però podria haver estat més redistributiva.

--No, no és només en termes relatius. A qui tributa 400 euros se li rebaixa el 100% de l'impost de la renda, i a qui tributa 10.000 euros només se li rebaixa el 4%. Això és molt progressiu. S'ha de recordar que qui paga l'IRPF és gent que viu del seu treball, treballadors per compte d'altri. Aquí no apareixen les rendes de les empreses. ¿Per què excloure un professor d'universitat amb dos fills que contribueix a l'IRPF? Seria injust. A més, excloure les rendes del treball més altes, que són poques, implica uns costos de gestió que no valen la pena.

Els experts pregunten

Com va fer dilluns passat el líder del PP, Mariano Rajoy, el president del Govern central s'ha sotmès a les preguntes de set dels integrants del Consell Assessor d'EL PERIÓDICO DE CATALUNYA. José Luis Rodríguez Zapatero exposa la seva visió sobre el federalisme, els papers de Salamanca, l'energia nuclear, l'Aliança de Civilitzacions, la seva promesa

de tornar 400 euros als contribuents de l'IRPF, la cooperació al desenvolupament a l'Àfrica i la recerca científica.

JUAN-JOSÉ LÓPEZ BURNIOL. NOTARI.

¿L'encaix de Catalunya a Espanya es resoldria millor amb un Estat federal clàssic, i per tant simètric, o mitjançant un model confederal, ja sigui asimètric o bilateral?

"El debat territorial requereix menys discussions conceptuals i més claredat en la posició que defensa cadascú. La Constitució ha optat per un model d'organització de l'Estat que no respon a una idea confederal: no queda, doncs, a l'horitzó. La Generalitat de Catalunya té avui més capacitat de decisió que en tota la seva història, i aquesta mateixa capacitat li podem i hem de reconèixer a qualsevol comunitat que la desitgi. Això no resta res a Catalunya, que no ha d'entrar en una dinàmica poc productiva de tancament en si mateixa ni qüestionar les capacitats d'altres. Entenc els que volen més facultats d'actuació, no els que les neguen als altres".

ROSA CULLELL. DIRECTORA DE LA FUNDACIÓ TEATRE DEL LICEU.

Fa dos anys el Congrés va aprovar la devolució dels papers que les tropes franquistes van incautar a Catalunya. ¿Per què no han tornat encara tots de Salamanca?

"Vull recordar en primer lloc que el 31 de gener del 2006 arribaven a l'Arxiu Nacional de Catalunya les 500 caixes amb els documents que, d'acord amb la llei, havien de reintegrar-se a la Generalitat. No va ser un

procés fàcil per la demagògia d'alguns, però, com tantes altres vegades, ens vam mantenir fermes en una posició avalada per tots els experts. Ara mateix es prossegueix amb el procés per a l'entrega dels documents restants als seus legítims propietaris. Jo sé que molts ciutadans catalans fa molt temps que esperen aquests papers, però el procés de concreció de les demandes, d'acord amb la Generalitat, ha estat laboriós i molt complex".

LUIS DE SEBASTIÁN. PROFESSOR EMÈRIT D'ESADE.

¿Creu que repartir 400 euros al llarg de l'any crearà més inversió i ocupació que si el Govern dediqués aquests diners a inversions per produir béns públics?

"Vull aclarir-li que no és un repartiment de 400 euros. No és un xec ni un regal. El seu objectiu és ajudar els contribuents a fer front a la pujada de tipus dels últims mesos i davant l'increment conjuntural de la inflació. Perquè pensem que amb això podem donar una empenta a la demanda en un moment com l'actual, d'un cert alentiment. És una mesura efectiva de forma immediata i amb un cost que sortirà del superàvit, que ha crescut el 2007 fins i tot més del previst. Per tant, aquesta despesa no compromet l'estabilitat pressupostària ni restarà ni un sol euro a les inversions previstes en infraestructures, educació i recerca i desenvolupament".

VICKY FUMADÓ. DOCTORA I DIRECTORA TÈCNICA D'ÀFRICA VIVA

¿Canviarà la política de cooperació, condicionada a l'interès comercial i geoestratègic d'Espanya, i fomentarà el desenvolupament de l'Àfrica recolzant els seus interessos?

"La política de cooperació al desenvolupament ha experimentat una millora sense precedents en aquesta legislatura: quantitativament i qualitativament, perquè la lluita contra la pobresa és ja el nostre objectiu final. Aquest esforç ens permetrà arribar aquest any a una ajuda al desenvolupament equivalent al 0,5% de la renda nacional bruta, d'acord amb el nostre pes en l'economia mundial i amb la vocació solidària de la ciutadania. A l'Àfrica, i sobretot a la regió subsahariana, la cooperació ha crescut de forma molt notable, amb nous esforços i recursos en sectors com la salut, l'educació, la construcció de la pau o la resposta a les crisis humanitàries".

RAFAEL VILASANJUÁN. DIRECTOR GERENT DEL CCCB.

¿Creu que sense obrir-se a l'energia nuclear Espanya podrà seguir un ritme adequat de creixement i desenvolupament que la mantingui entre els principals actors mundials?

"No és la nuclear, l'energia de futur, la que ens permetrà seguir creixent, sinó les energies renovables. Estem davant una nova revolució industrial desplegada al voltant de les energies netes, renovables i distribuïdes, que ja són una realitat; i el nostre país no es quedarà enrere. Espanya es troba en una immillorable posició de partida i l'aprofitarem. En la pròxima legislatura posarem en marxa mesures ambicioses com una llei sobre

eficiència energètica i d'energies renovables, per donar seguretat jurídica al sector, i desenvoluparem un pla que permeti, el 2020, que un 40% de tota la producció elèctrica espanyola provingui d'aquestes fonts".

SALVADOR GINER. PRESIDENT DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS.

El president Erdogan persegueix, discrimina i combat per les armes la minoria kurda a Turquia. ¿Pot guiar l'Aliança de Civilitzacions que vostè promou?

"Turquia, malgrat els seus problemes interns, porta a terme en els últims anys un important esforç de modernització, democràtic i europeu, de la seva política i la seva economia. La Turquia d'avui és un prototip de vitalitat i capacitat de projecció de futur. I Erdogan és capdavanter de la continuació d'aquest esforç reformista. És la mateixa realitat del seu país, la història i la cultura i fins i tot la seva posició geogràfica, la que fa important i significativa la participació de Turquia en l'impuls de l'Aliança de Civilitzacions. Turquia és un exemple viu que aquesta Aliança és possible i positiva, i també que s'hi ha de treballar constantment. Queda molt per fer".

PERE PUIGDOMÈNECH. DIRECTOR LABORATORI DE GENÈTICA DEL CSIC.

Creix la inversió en recerca i el model de ciència i tecnologia queda desfasat. ¿Quines reformes d'aquest sistema, incloent-hi el personal, aplicarà en els pròxims quatre anys?

"Impulsarem un pacte per la ciència que compti amb el suport de tota la societat. Aquest pacte descansarà sobre tres grans eixos: una nova llei

de la ciència, la tecnologia i la innovació; un increment substancial dels recursos públics en R+D+i, en programes que mobilitzin el sector privat, i l'enfortiment de les institucions científiques i els recursos humans. Promourem la incorporació de 50.000 persones al sistema de ciència i tecnologia i establim l'estatut del personal de recerca del sector públic, per poder avançar d'aquesta manera en el disseny d'una carrera que reconegui la feina dels investigadors i que pugui atraure les persones que necessitem".